

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

1 päivänä helmikuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavat menettelyt — Direktiivit 83/189/ETY ja 98/34/EY — Teknistä määräystä koskeva ehdotus — Ilmoittaminen Euroopan komissiolle — Jäsenvaltioiden velvollisuudet — Laiminlyönti — Seuraukset

Asiassa C-144/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunal Judicial da Comarca de Setúbal (Setúbalin alioikeus, Portugali) on esittänyt 2.2.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.3.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Município de Palmela

vastaan

Autoridade de Segurança Alimentar e Económica (ASAE) – Divisão de Gestão de Contraordenações,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan sekä tuomarit A. Arabadjiev ja S. Rodin (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes ja M. Figueiredo,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vlácil ja T. Müller,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja C. Schillemans,
- Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braga da Cruz ja D. Kukovec,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28.3.1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL 1983, L 109, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna asiakirjalla Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1) (jäljempänä direktiivi 83/189), 8 artiklan 1 kohdan sekä teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EYVL 1998, L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL 1998, L 217, s. 18) (jäljempänä direktiivi 98/34), 8 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Município de Palmela (Palmelan kunta, Portugali) ja Autoridade de Segurança Alimentar e Económica (ASAE) – Divisão de Gestão de Contraordenações (elintarvikkeiden ja taloudellisesta turvallisuudesta vastaava viranomais (ASAE) – rikkomusten hallinnoinnista vastaava yksikkö, Portugali) ja jossa on kyseessä sakko, joka ensin mainitulle on määrätty turvallisuusmääräyksien, joita on noudatettava leikki- ja oleskelupaikkojen sekä niiden telien ja turva-alueiden sijainnissa, asentamisessa, suunnittelussa ja toiminnallisessa järjestämisessä, noudattamatta jättämisen vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 83/189

- 3 Direktiivin 83/189 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) ’tuotteella’ teollisesti valmistettua tuotetta ja maataloustuotetta, mukaan lukien kalastustuotteet;
 - 2) ’teknisellä eritelmällä’ asiakirjaan sisältyvää eritelmaa tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt.
-
- 3) ’muulla vaatimuksella’ vaatimusta, joka ei ole tekninen määräys ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan ja ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämistä;
-

9) 'teknisellä määräyksellä' teknistä eritelmää tai muuta vaatimusta, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä tai käytettäessä sitä jäsenvaltiossa tai kyseisen jäsenvaltion merkittävässä osassa, sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

--

10) 'teknistä määräystä koskevalla ehdotuksella' teknisen eritelmän tai muun vaatimuksen tekstiä, mukaan lukien hallinnolliset määräykset, joka on tarkoitus tai joka voidaan saattaa voimaan teknisenä määräyksenä ja joka on valmisteluvaiheessa, jolloin siihen on vielä mahdollista tehdä olennaisia muutoksia.

--”

4 Mainitun direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tarvittaessa samalla kertaa keskeisimpien ja välittömästi asiaa koskevien perustana olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten teksti, jos sen tunteminen on tarpeen teknistä määräystä koskevan ehdotuksen vaikutuksen arvioimiseksi, ja jollei sitä ole toimitettu aiemman toimituksen yhteydessä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava ehdotus uudelleen edellä mainituin edellytyksin, jos ne tekevät teknistä määräystä koskevaan ehdotukseen sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alunperin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

--”

Direktiivi 98/34

5 Direktiivin 98/34, jolla kumottiin direktiivi 83/189, 1 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'tuotteella' teollisesti valmistettua tuotetta ja maataloustuotetta, mukaan lukien kalastustuotteet;
- 2) 'palvelulla' kaikkia tietoyhteiskunnan palveluja, toisin sanoen kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus.

--

3) 'teknisellä eritelmällä' asiakirjaan sisältyvää eritelmaa tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt;

--

4) 'muulla vaatimuksella' vaatimusta, joka ei ole tekninen eritelmä ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan tai ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämiseen;

5) 'palveluja koskevalla määräyksellä' yleisluontoista vaatimusta, joka koskee 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen saatavuutta ja palvelutoiminnan harjoittamista, erityisesti palvelun tarjoajaa, palveluja ja palvelujen vastaanottajaa koskevia määräyksiä, lukuun ottamatta määräyksiä, jotka eivät erityisesti koske kyseisessä kohdassa määriteltyjä palveluja.

--

11) 'teknisellä määräyksellä' teknistä eritelmaa tai muuta vaatimusta taikka palveluja koskevaa määräystä, mukaan lukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka koskee kaupan pitämistä, palvelujen tarjoamista, palvelujen tarjoajien sijoittautumista tai käyttöä jäsenvaltiossa tai suuressa osassa sen aluetta sekä jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista.

--”

6) Kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönotosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tarvittaessa samalla kertaa keskeisimpien ja välittömästi asiaa koskevien perustana olevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten teksti, jos sen tunteminen on tarpeen teknistä määräystä koskevan ehdotuksen vaikutuksen arvioimiseksi ja jollei sitä ole toimitettu aiemman toimituksen yhteydessä.

Jäsenvaltioiden on toimitettava ehdotus uudelleen edellä mainituin edellytyksin, jos ne tekevät teknistä määräystä koskevaan ehdotukseen sellaisia huomattavia muutoksia, jotka muuttavat sen soveltamisalaa, lyhentävät alunperin suunniteltua soveltamisaikataulua, lisäävät eritelmiä tai vaatimuksia taikka tiukentavat niitä.

--”

Portugalin oikeus

- 7 Turvallisuusmääräyksistä, joita on noudatettava leikki- ja oleskelupaikkojen sekä niiden telineiden ja turva-alueiden sijainnissa, asentamisessa, suunnittelussa ja toiminnallisessa järjestämisessä, annetun asetuksen (Regulamento que estabelece as condições de segurança a observar na localização, implantação, conceção e organização funcional dos espaços de jogo e recreio, respetivamente, equipamento e superfícies de impacto), joka on liitetty 27.12.1997 annettuun asetukseen (Decreto-Lei) nro 379/97 (jäljempänä leikki- ja oleskelupaikoista annettu asetus), 13 §:ssä, jonka otsikko on ”Olennesset tiedot”, säädettiin seuraavaa:

”Leikki- ja oleskelupaikkoihin on merkittävä useisiin paikkoihin näkyvästi ja helppolukuisesti seuraavat tiedot:

- a) leikki- ja oleskelupaikasta vastaavan yksikön ja valvonnasta vastaavan yksikön nimi ja puhelinnumero
 - b) lähimmän puhelimen sijaintipaikka
 - c) lähimmän päivystyssairaalan tai muun päivystyspalvelun osoite ja puhelinnumero
 - d) kansallinen hätänumero.”
- 8 Leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen 16 §:n, jonka otsikko on ”Turvallisuusvaatimusten mukaisuus”, 1 ja 2 momentissa säädettiin seuraavaa:

”1 – Valmistajan tai tämän valtuuttaman tahon tai Euroopan unioniin sijoittautuneen maahantuojan on osoitettava turvallisuusvaatimusten mukaisuus merkitsemällä telineisiin ja niiden pakkauksiin näkyvästi, helppolukuisesti ja lähtemättömästi maininta ”Turvallisuusvaatimusten mukainen”.

2 – Leikki- tai oleskelupaikkoihin tarkoitettujen telineiden valmistajan tai tämän valtuuttaman tahon tai Euroopan unioniin sijoittautuneen maahantuojan on samoin merkittävä näkyvästi, helppolukuisesti ja lähtemättömästi

- a) telineisiin ja niiden pakkauksiin
 - i) nimensä, toiminimensä tai merkkinsä, osoitteensa, mallin viitenumero ja valmistusvuosi
 - ii) käyttäjien, joille telineet on tarkoitettu, ikäryhmä
 - iii) niiden henkilöiden enimmäismäärä, jotka voivat käyttää telineitä yhtä aikaa
- b) telineisiin niiden käyttöön liittyvien vaarojen ehkäisemiseksi tarvittavat tiedot.

--”

- 9 Leikki- ja oleskelupaikoista annettua asetusta ja erityisesti sen 13 ja 16 §:ää muutettiin 19.5.2009 annetulla asetuksella (Decreto-Lei) nro 119/2009.
- 10 Leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Leikki- ja oleskelupaikkoihin on merkittävä useisiin paikkoihin näkyvästi ja helppolukuisesti seuraavat tiedot:

- a) leikki- ja oleskelupaikasta vastaavan yksikön ja valvonnasta vastaavan yksikön nimi ja puhelinnumero

- b) leikki- ja oleskelupaikan enimmäiskapasiteetti
 - c) lähimmän puhelimen sijaintipaikka
 - d) lähimmän päivystyssairaalan tai muun päivystyspalvelun osoite ja puhelinnumero
 - e) kansallinen hätänumero.”
- 11 Leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 16 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Leikki- tai oleskelupaikkoihin tarkoitettujen telineiden valmistajan tai tämän valtuuttaman tahon tai Euroopan unioniin sijoittautuneen maahantuojan on samoin merkittävä näkyvästi, helppolukuisesti ja lähtemättömästi

- a) telineisiin ja niiden pakkauksiin
 - i) nimensä, toiminimensä tai merkkinsä, osoitteensa, mallin viitenumero ja valmistusvuosi
 - ii) käyttäjien, joille telineet on tarkoitettu, ikäryhmä
 - iii) sovellettavan teknisen standardin numero ja päivämäärä
 - iv) niiden henkilöiden enimmäismäärä, jotka voivat käyttää telineitä yhtä aikaa
 - v) lasten vähimmäis- ja enimmäiskoko
- b) telineisiin niiden käyttöön liittyvien vaarojen ehkäisemiseksi tarvittavat tiedot.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 ASAE laati 25.11.2010 pöytäkirjan, jossa todettiin, että Palmelan kunta oli syyllistynyt leikki- ja oleskelupaikoista annetussa asetuksessa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, säädettyihin rangaistaviin tekoihin.
- 13 Palmelan kunta väitti 2.3.2011 esitetystä vastineestaan pääasiallisesti, että sen ei voitu katsoa olevan vastuussa kyseisistä rikkomuksista, koska rikotuiksi väitetyt säännöt eivät olleet selviä. Se korosti toissijaisesti, että mainittujen rikkomusten vähäpätöisyys huomioon ottaen pelkkä varoitus olisi riittänyt seuraamukseksi kyseisistä rikkomuksista.
- 14 Palmelan kunnalle annettiin 23.10.2013 tiedoksi ASAE:n päätös, jossa sille asetettiin 15 500 euron suuruinen sakko ja 100 euroa menettelystä aiheutuneita kuluja. Se nosti tästä päätöksestä kanteen 14.11.2013.
- 15 Tribunal Judicial da Comarca de Setúbal (Setúbalin alioikeus, Portugali) totesi 3.4.2014 antamassaan ratkaisussa, että leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdan ja 16 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä oli jätettävä soveltamatta, ja tämän seurauksena se kumosi riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttumisen sekä perusteluosan ja päätösosan ristiriitaisuuden vuoksi. Palmelan kunnalle annettiin 30.1.2016 tiedoksi uusi päätös, jossa sille asetettiin 10 000 euron suuruinen sakko ja 100 euroa menettelystä aiheutuneita kuluja.
- 16 Palmelan kunta nosti tästä uudesta päätöksestä kanteen kansallisessa tuomioistuimessa ja pyysi tätä esittämään unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön direktiivillä 98/34 käyttöön otetun teknisten määräysten ilmoittamista koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämisen seurauksista.

- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että jäsenvaltioilla on mainitun direktiivin nojalla velvollisuus ilmoittaa sekä tekniset määräykset ja niiden myöhemmät muutokset että keskeisimpien ja välittömästi asiaa koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten perusmääräysten teksti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee siitä kansalliseen oikeuskäytäntöön perustuvasta olettamasta, jonka mukaan leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohta ja 16 §:n 1 ja 2 momentti ovat teknisiä määräyksiä, ja tiedustelee unionin tuomioistuimelta mainittujen teknisten määräysten ilmoittamista komissiolle koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämisen seurauksia.
- 18 Lisäksi kansallinen tuomioistuin pohtii, onko tämän velvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksena jätettävä soveltamatta ainoastaan näitä määräyksiä vai koko sitä tekstiä, johon ne sisältyvät.
- 19 Näissä olosuhteissa Tribunal Judicial da Comarca de Setúbal päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko kansallisen tuomioistuimen päätettävä, että on jätettävä kokonaisuudessaan soveltamatta kansallista säädöstä, jolla otetaan käyttöön teknisiä standardeja ja josta direktiivin 98/34 säännösten vastaisesti ei ole ilmoitettu Euroopan komissiolle, vai onko sen rajoitettava soveltamatta jättämistä koskeva päätös koskemaan ainoastaan kansallisella säädöksellä käyttöön otettuja uusia teknisiä määräyksiä? Tai
- 2) onko kansallisesta säädöksestä, jolla otetaan käyttöön teknisiä standardeja ja josta direktiivin 98/34 säännösten vastaisesti ei ole ilmoitettu Euroopan komissiolle, seuraamuksena oltava, että se jätetään kokonaisuudessaan soveltamatta, vai onko soveltamatta jättämistä koskevan päätöksen rajoitettava koskemaan ainoastaan kansallisella säädöksellä käyttöön otettuja uusia teknisiä määräyksiä?
- 3) onko jätettävä soveltamatta kaikkia leikki- ja oleskelupaikoista annetussa asetuksessa säädettyjä teknisiä standardeja vai ainoastaan asetuksella (Decreto-Lei) nro 119/2009 muutettuja tai lisättyjä teknisiä standardeja?

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 20 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (tuomio 28.4.2016, Oniors Bio, C-233/15, EU:C:2016:305, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuin saattaa myös joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeuden normeja, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (määräys 14.7.2016, BASF, C-456/15, ei julkaistu, EU:C:2016:567, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, siinä tapauksessa, että leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdan ja 16 §:n 1 ja 2 momentin kaltaiset kansalliset säännökset ovat direktiiveissä 83/189 ja 98/34 tarkoitettuja teknisiä määräyksiä, onko direktiivin 83/189 8 artiklan 1 kohtaa ja direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että seuraamus, jonka mukaan ilmoittamatta jätettyihin teknisiin määräyksiin ei voida vedota, koskee ainoastaan näitä määräyksiä, tai siten, että se koskee koko sitä säädöstä, johon ne sisältyvät.

- 22 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että asetuksella nro 119/2009 muutettiin leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen 13 §:n b kohtaa ja 16 §:n 2 momenttia, mutta mainitun asetuksen 16 §:n 1 momentti säilyi muuttumattomana. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lähtee olettamasta, jonka mukaan kyseiset kansalliset säännökset ovat teknisiä määräyksiä.
- 23 Leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 16 §:n 1 ja 2 momentin osalta on todettava ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin, että se on todellakin direktiiveissä 83/189 ja 98/34 tarkoitettu tekninen määräys, koska tässä säännöksessä asetetaan tuotteelle kuluttajansuojelutarkoituksessa vaatimuksia, jotka koskevat tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen ja jotka voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen ja sen kaupan pitämiseen. Mainittu säännös kuuluu näin ollen sekä direktiivin 83/189 1 artiklan 3 alakohdassa että direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettujen ”muiden vaatimusten” luokkaan.
- 24 On selvitettävä, voidaanko leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdasta tehdä sama johtopäätös, kun otetaan huomioon, että viimeksi mainittu asetus on annettu ajankohtana, jona direktiivi 98/34 oli jo voimassa.
- 25 Tässä asiayhteydessä on muistutettava, että ”teknisen määräyksen” käsite kattaa neljä toimenpiteiden luokkaa, joita ovat ensinnäkin direktiivin 98/34 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettu ”tekninen eritelmä”, toiseksi mainitun direktiivin 1 artiklan 4 alakohdassa määritelty ”muu vaatimus”, kolmanneksi saman direktiivin 1 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettu ”palveluja koskeva määräys” ja neljänneksi saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa tarkoitettut ”jäsenvaltioiden lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö taikka joissa kielletään palvelujen tarjoaminen, palvelujen käyttö tai sijoittautuminen palvelujen tarjoajana” (tuomio 4.2.2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, 70 kohta).
- 26 Tässä yhteydessä on ensinnäkin muistettava, että teknisen eritelmän käsite edellyttää, että kansallisella toimenpiteellä viitataan ehdottomasti tuotteeseen tai sen pakkaukseen sellaisenaan ja vahvistetaan näin ollen yksi tuotteelta vaadittava ominaisuus. Sitä vastoin silloin, kun kansallisella toimenpiteellä säädetään yritysten sijoittautumisedellytyksistä, kuten säännöksissä, joissa elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykseksi asetetaan ennakkolupa, kyseiset edellytykset eivät ole teknisiä eritelmiä (tuomio 13.10.2016, M. ja S., C-303/15, EU:C:2016:771, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Toiseksi on todettava, että edellytyksenä sille, että kansallinen toimenpide voitaisiin luokitella direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitetuksi ”muuksi vaatimukseksi”, on, että sen on oltava ”edellytys”, joka voi vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevan tuotteen koostumukseen, luonteeseen tai kaupan pitämiseen. On kuitenkin tutkittava, onko tällainen toimenpide luokiteltava kyseessä olevan tuotteen käyttöön liittyväksi ”edellytykseksi”, vai onko päinvastoin kyse kansallisesta toimenpiteestä, joka kuuluu mainitun direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa mainittuun teknisten määräysten luokkaan. Kuuluminen jompaankumpaan näistä teknisten määräysten luokasta riippuu kyseisellä toimenpiteellä määrätyn kiellon ulottuvuudesta (tuomio 13.10.2016, M. ja S., C-303/15, EU:C:2016:771, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 28 Kolmanneksi on todettava, että direktiivin 98/34 1 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettu ”palveluja koskevan määräyksen” käsite kattaa yksinomaan säännöt, jotka koskevat tietoyhteiskunnan palveluja, eli toisin sanoen kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja (ks. vastaavasti tuomio 13.10.2016, M. ja S., C-303/15, EU:C:2016:771, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Nyt käsiteltävässä asiassa leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdassa säädetään velvollisuudesta merkitä leikki- ja oleskelupaikkoihin useisiin paikkoihin tieto mainitun paikan enimmäiskapasiteetista.

- 30 Aluksi on todettava, että tällainen vaatimus ei kuulu direktiivin 98/34 1 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettujen teknisten eritelmien luokkaan, koska on kiistatonta, että säännökset, joissa asetetaan turvallisuutta ja suojelua koskevia yleisiä vaatimuksia ja tavoitteita ja joissa ei välttämättä viitata kyseessä olevaan tuotteeseen tai sen pakkaukseen sellaisenaan eikä niissä näin ollen vahvisteta tämän tuotteen ominaisuuksia, eivät ole teknisiä eritelmiä (ks. vastaavasti tuomio 9.6.2011, Intercommunale Intermosane ja Fédération de l'industrie et du gaz, C-361/10, EU:C:2011:382, 17 ja 18 kohta).
- 31 Seuraavaksi on katsottava, että kyseinen säännös ei kuulu myöskään direktiivin 98/34 1 artiklan 5 alakohdassa tarkoitettujen palveluja koskevien määräysten luokkaan, koska se ei koske mainitun direktiivin 1 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettuja tietoyhteiskunnan palveluja.
- 32 Lopuksi on todettava, että määrittäessä, kuuluuko leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdan kaltainen kansallinen säännös mahdollisesti direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdan tai saman direktiivin 1 artiklan 11 alakohdan soveltamisalaan, on selvitettävä, voiko se vaikuttaa merkittävästi kyseessä olevan tuotteen eli leikki- ja oleskelupaikoissa olevien telineiden koostumukseen, luonteeseen tai kaupan pitämiseen kyseisten tuotteiden käyttöä koskevana ”edellytyksenä”, vai kuuluuko se mainitun direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa mainittujen kieltojen luokkaan.
- 33 Yhtäältä on selvää, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännös ei ole direktiivin 98/34 1 artiklan 4 alakohdassa tarkoitettu ”muu vaatimus”, kun otetaan huomioon siinä säädettyjen vaatimusten yleinen luonne (ks. vastaavasti tuomio 9.6.2011, Intercommunale Intermosane ja Fédération de l'industrie et du gaz, C-361/10, EU:C:2011:382, 21 kohta). Toisaalta siihen ei sisälly kieltoja, joiden nojalla sen voitaisiin katsoa kuuluvan mainitun direktiivin 1 artiklan 11 alakohdassa mainittujen kieltojen luokkaan.
- 34 Näissä olosuhteissa on todettava, että leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 13 §:n b kohdan kaltainen säännös ei ole direktiivissä 98/34 tarkoitettu tekninen määräys.
- 35 Seuraamuksesta, jonka mukaan teknisiin määräyksiin, joita ei ole ilmoitettu komissiolle, ei voida vedota, on muistutettava aluksi, että direktiivin 83/189 8 artiklan 1 kohdassa säädettiin jäsenvaltioiden velvollisuudesta toimittaa komissiolle teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, ja että tämä velvollisuus on toistettu direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdassa.
- 36 Lisäksi tällaisen ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä seuraa, ettei ilmoittamatta jätettyjä teknisiä määräyksiä voida soveltaa (ks. vastaavasti direktiivin 83/189 osalta tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 kohta ja direktiivin 98/34 osalta tuomio 4.2.2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 Tällaisen seuraamuksen ulottuvuudesta on todettava, että vaikka direktiivin 83/189 8 artiklan 1 kohdassa ja direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohdassa edellytetään teknisiä määräyksiä sisältävän lakiehdotuksen antamista kokonaisuudessaan tiedoksi komissiolle, tämän velvollisuuden laiminlyönnistä johtuva soveltamatta jättäminen ei koske kaikkia tällaisen lain säännöksiä vaan vain siinä olevia teknisiä määräyksiä (ks. vastaavasti tuomio 4.2.2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, 68 kohta).
- 38 Näissä olosuhteissa ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että direktiivin 83/189 8 artiklan 1 kohtaa ja direktiivin 98/34 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että seuraamus, jonka mukaan leikki- ja oleskelupaikoista annetun asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 119/2009, 16 §:n 1 ja 2 momentin kaltaiseen ilmoittamatta jätettyyn tekniseen määräykseen ei voida vedota, koskee ainoastaan mainittua teknistä määräystä eikä koko sitä säädöstä, johon se sisältyy.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28.3.1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna asiakirjalla Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, 8 artiklan 1 kohtaa, ja teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY, 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että seuraamus, jonka mukaan turvallisuusmääräyksistä, joita on noudatettava leikki- ja oleskelupaikkojen sekä niiden telineiden ja turva-alueiden sijainnissa, asentamisessa, suunnittelussa ja toiminnallisessa järjestämisessä, annetun asetuksen (Regulamento que estabelece as condições de segurança a observar na localização, implantação, conceção e organização funcional dos espaços de jogo e recreio, respetivamente, equipamento e superfícies de impacto), joka on liitetty 27.12.1997 annettuun asetukseen (Decreto-Lei) nro 379/97, sellaisena kuin se on muutettuna 19.5.2009 annetulla asetuksella (Decreto-Lei) nro 119/2009, 16 §:n 1 ja 2 momentin kaltaiseen ilmoittamatta jätettyyn tekniseen määräykseen ei voida vedota, koskee ainoastaan mainittua teknistä määräystä eikä koko sitä säädöstä, johon se sisältyy.

Allekirjoitukset